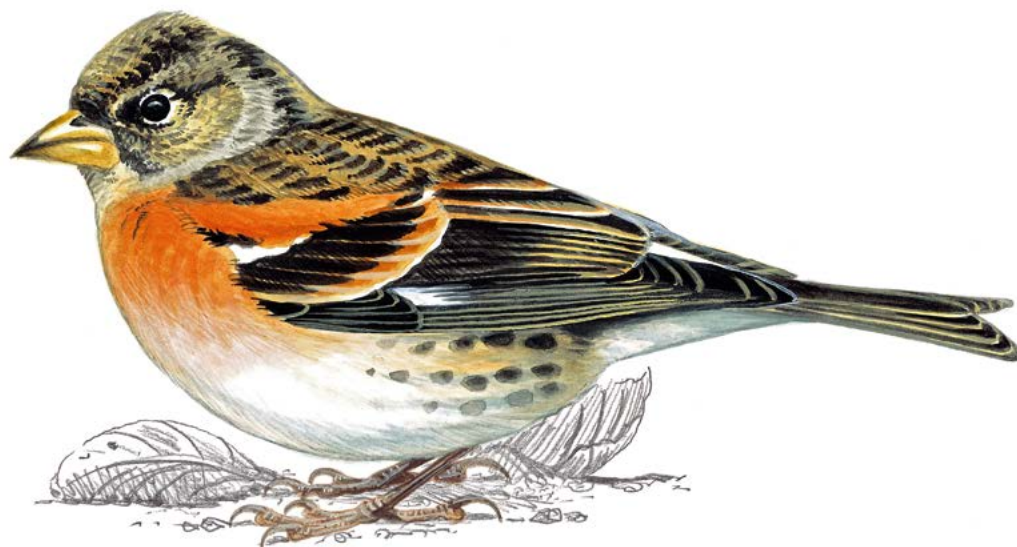

PINOŽA

// Tomaž Mihelič

PINOŽA (*Fringilla montifringilla*) je po velikosti in videzu podobna ščinkavcu (*F. coelebs*), le da ima sprednji del prsi in rame oranžne barve. Samice so nekoliko bolj blede. Pri nas je pinoža redna zimska gostja ter izjemno redka gnezdilka.

ilustracija: **Mike Langman / RSPB**

*Da si bomo letošnjo zimo zapomnili kot neobičajno, je bilo jasno že na samem začetku, saj se je marsikdo ob krmilnicah spraševal, kam so odšle vse ptice. Prav letošnje nezimsko vreme je imelo za posledico nezainteresiranost ptic za ponujeno hrano na krmilnicah, ki so jo z lahkoto našle v naravnih okoljih. Zato so deževali klici z vprašanji, kaj se je zgodilo z našimi pticami. Strah, da v Sloveniji ptic letos sploh ni, so nato v hipu razblinile pinože (*Fringilla montifringilla*), ki so priletele k nam v večmilijonski jati. Njihov množični pojav je navdušil še tako prefinjenega naravoslovnega sladokusca, glas o milijonski jati pri Litiji pa se je hitro razširil tudi zunaj slovenskih meja.*

Informacijo o množičnem prenočevanju pinož so nam sporočili domačini s Polšnika, ki so opazovali njihovo zbiranje že konec novembra. Večino je pojav navdušil, nekateri starejši pa so se s kančkom strahospoštovanja spraševali, kaj to pomeni, saj česa takega niso pomnili. Ornitologi, ki smo prestregli informacijo, smo pojav že poznali, saj se je podobna zgodba odvrtila v zimi 2004/05 na Bohorju in 2008/09 v Trnovskem gozdu. Vest, ki smo jo posredovali, se je nato bliskovito razširila v javnosti. Tako sredi januarja ni bilo veselje opazovati le pinož, pač pa tudi množico navdušenih opazovalcev, za katere ne pretiravam, če rečem, da so strmeli odprtih ust. Naj je šlo za ornitologe ali druge ljubitelje narave, večina je bila enotna, da se pojava, če ga ne doživiš, ne da dobro opisati. Poleg slovenskih opazovalcev so bili gostje tudi naravoslovci in fotografi iz sosednjih in drugih držav. Novico o množičnem pojavu (o milijonski jati) pinož je predvajal celo britanski BBC.

OBRODI BUKEV IN LEPO VREME

Pinoža je borealna vrsta in naseljuje celotni pas gozdov tajge od Skandinavije do Kamčatke. Spada med ščinkavce in je zelo podobna naši vrsti ščinkavca (*Fringilla coelebs*) tudi po obarvanosti, še posebej v zimskem perju, ko samci nimajo izrazite črne glave. Največja razlika med vrstama je ravno pojav množičnih zgostitev pinož in ogromnih skupnih prenočišč na prezimovanju. Pinoža je v zimskem

času močno specializirana za prehranjevanje z bukovim žirom in ravno obrodi bukve so eden tistih dejavnikov, ki omogočajo njeno množično pojavljanje na prezimovališčih v srednji in južni Evropi. Drug pomemben dejavnik je vreme oziroma debelina snežne odeje, ki vpliva na dostopnost žira, saj je le-ta v zimskih mesecih že ves na tleh. Zimujoče populacije pinož se pomikajo v jugozahodni smeri proti osrčju območja razširjenosti bukve, a le toliko, kolikor je nujno potrebno. V Slovenijo jih tako v milijonskem številu prinese predvsem ugodna kombinacija obroda bukve in kopne zime z obilico snega v okoliških, predvsem severnih in zahodnih deželah.

